I mjesec 1961

UZ JEDNU LIKOVNU IZLOŽBU U ZAGREBAČKOM DOMU ARMIJE

Tragovi da ostanu...

TEŠKO DA SE NEKA među brojnim likovnim grupama u zemlji može pohvaliti da je u nepuna tri mjeseca priredila tri izložbe. A to je pošlo za rukom jednoj dosad nepoznatoj »grupi« mladih akademskih slikara i vajara i slikara amatera, tačnije likovnoj sekciji pitomaca Inžinjerijske škole rezervnih oficira.

Pre dvije izložbe (u povodu Dana Republike i Dana Armije) bilo su otvorene u školskom klubu. Treba odmah reći: one su bile pravi umjetnički događaj ne samo za pripadnike garnizona već i za stanovništvo grada u kome se nalazi ova škola.

Treća izložba, za koju su uz neke sasvim nove slike bile odabrane najbolje sa prethodne dvije izložbe, priređena je u zagrebačkom Domu, kao prva likovna manifestacija ove ustanove posvećena dvadesetogodišnjici narodne revolucije.

Zanimljivo je i to da su sve ove slike nastale za nepuna dva i po mjeseca, i da na drugoj izložbi u garnizonu nije bilo nijedne slike sa prethodne izložbe. Tom stvaralačkom brzinom, posebno zbog uslova u kojima trenutno žive i rade ovi mladi umjetnici, kao da je najviše bio iznenađen direktor Gradske galerije savremene umjetnosti u Zagrebu, Božidar Bek.

— Vasko — obratio se on starom znancu iz Hegedušićeve majstorske radionice, mladom slikaru a sada pitomcu Lipovcu — zar je moguće da je sve ovo stvoreno u vašoj kasarni u tako kratkom vremenu?!

— Upravo tako. I to još nije sve. Ovdje je samo dio — odgovorio je umjesto nekako zbunjenog Vaska njegov temperamentni drug, pitomac i slikar Milić Stanković.

I dok je Bekovo oko iz raznih uglova polako ispitovalo svaku sliku, dva pitomca su jedva stizala da odgovore na sva pitanja...

•

Kada se u školi, prilikom formiranja kulturno-umjetničkih sekcija, javilo za likovnu sekciju, njih petnaestak (među njima tri akademska slikara i dva vajara, nisu ni slutili kakve će im se mogućnosti pružiti, a o nekim izložbama nisu ni pomišljali.

A već drugog dana bili su ugodno iznenađeni činjenicom da su privremeno dobili jednu malu salu, koja je dotad služila starješinama za sastanke. Bilo je dovoljno tuša i papira. Uskoro im je dodijeljena nova prostorija. Jedan od starješina je rekao; »Evo, od danas je ovo vaš atelje«. I još im je predložio da naprave spisak svih materijalnih zahtjeva. Zgleda li su se i nabrojali: platna, boje, okviri, tuševi, štafelaji, palete, gips...

Sve su dobili. To kao da ih je ponijelo.

Ispod »grozničavog« lista Milića Stankovića (koji je i ovdje, među pitomcima, bolje poznat kao »Milić od Mačve«) počela su da se rađaju nova nadrealistička platna o stradanjima i »ludova njima« njegove rodne Mačve, svako sa nekom letimičnom (kao kakvim amblemom) na teškom gustom platnu neba. I još je ovaj mladić stigao da pripremi i održi svim pitomcima dva predavanja: o evropskom i jugoslovenskom savremenom slikarstvu i o svome stvaranju. Najavio je već i treće: o najmlađoj generaciji jugoslovenskih slikara... Izlazak u grad za njega uopšte ne postoji. (»Atelje je moj najljepši grad... A i učenja ima dosta«).

Vasko Lipovac kao da je ovdje sav u jednom novom traženju, koje gotovo sasvim odudara od njegove poznate razigrane geometrijske apstrakcije. I to Beka na izložbi iznenađuje: »Što je to s tobom, Vasko? Takvoga te ne poznajem«. On sliježe ramenima: »Vidjet ćemo još...« Kao da hoće da kaže' »Glavno je da se stvara«. Sa Stankovićem on je najviše stvorio u pitomačkom ateljeu. To potvrđuje i Zagrebačka izložba.

Mladi beogradski slikar Rade Ivanović nije tako »plodan« kao prethodna dvojica, ali su njegova dva odabrana eksponata za izložbu izazvala veliku pažnju posjetilaca.

Vajar Dušan Gaković nije se pretstavio skulpturama, već sa četiri slike (tifusari, bikovi) rađene tušem. Na njima se osjeća prevashodno skulptor sa izrazitim talentom.

Tu su zatim i slikari amateri Sajfudin Kasumović (na izložbi zastupljen sa nekoliko slika, među kojima je najzapaženije ulje »Djevojke i ptice«), Ahmet Đurić (ulja: »Ribar«, »Borba pijetlova«, »Medaljonić«), vodnik stažišta Šerbetić (svi su, inače arhitekti). »Milić od Mačve« se »ubi« dokazujući tim ljudima (na osnovu onoga što su pokazali u pitomačkom ateljeu) da su rođeni slikari, a ne arhitekti, i da će im slikarstvo kad-tad postati osnovno zanimanje...

•

Nekoliko mladih likovnih umjetnika našlo je u specifičnim armijskim uslovima i blizak umjetnički jezik, poglede... Njima se pridružilo nekoliko talentiranih amatera. Čini se: neka porodica, složna, jedinstvena. Kao da je na pomolu još jedna likovna grupa. Jer, ako je vjerovati onome što oni sada pričaju, ovo neće biti njihove prve ni poslednje zajedničke izložbe. Čak ni onda kada budu regulirali vojnu obavezu i kad će im likovno stvaralaštvo opet postati osnovno zanimanje.

Ovi ljudi još ne mogu da nađu dovoljno riječi zahvalnosti za starješine, koje su im pružile sve mogućnosti za likovno stvaranje. Posebno ističu, trojicu među njima: drugove Vukova, Miljkovića i Miloševića. Stanković je i u tim priznanjima najoriginalniji: »Kad jedan »razbarušeni« slikar, koji shvata svet bez granica, kaže za vojne rukovodioce da imaju puno razumevanja i prema stremljenjima kao što su naša slikarska onda je to stvarno tako... A to je mnogo...«

Stvaralački zanos rada ideje, prijedloge:

Zar se ne bi u klubu Inžinjerijskog školskog centra mogla odvojiti jedna prostorija za stalnu slikarsku galeriju, kojoj bi temelje, svojim poklonjenim likovnim ostvarenjima udarili oni, sadašnji članovi likovne sekcije? Oni to i sami žele. Kasnije, priloge bi davale nove generacije likovnih umjetnika, koji će, proći kroz ovu školu. Slične mogućnosti imaju i još neke škole. Tako bi ostajali tragovi, koji bi i s vaspitne strane značili mnogo... Ili, ako je to neizvodivo: ne bi li se preko ovakvih ostvarenja, umjesto za starješinske fotografija, raznih grafikona i čestog slikarskog kiča u prostorijama domova i vojničkih klubova, moglo dobiti više vrijednijih slika?! I, ne bi li još neki veći dom Beogradski, na primjer mogao da redovno priređuje ovakve likovne izložbe. Bio bi to značajan podstrek za mlade umjetnike, koji su tek na putu afirmacije. Sigurno je da bi takve manifestacije iznova oživjele prilično uspavane likovne sekcije u domovima i klubovima. U svakom slučaju, kad bi bila u izgledu izložba u beogradskom Domu, manje bi bilo diletantstva i kiča u tim sekcijama.

I na kraju:

Likovna sekcija Inžinjerijske škole rezervnih oficira nada se da će o njenim dosadašnjim likovnim ostvarenjima uskoro moći da da sud i beogradska likovna kritika, preko izložbe u galeriji beogradskog Doma.

A. KOVAČEVIĆ

VASKO LIPOVAC: IGRA (ULJE)

1961.

VASKO LIPOVAC: KOLONA (ULJE)

"NARODNA ARMIJA", BEOGRAD 27.1.1961.

1961.

VASKO LIPOVAC: IGRA (ULJE)

"NARODNA ARMIJA"
BEOGRAD
27.1.1961.